ZÁPIS ZÁPADOČESKÉHO LÁZEŇSKÉHO TROJÚHELNÍKU DO SEZNAMU PAMÁTEK SVĚTOVÉHO DĚDICTVÍ UNESCO V RÁMCI GSE

PROCEDURE FOR THE GSE ENTRY ON THE UNESCO WORLD HERITAGE LIST

Autor: Vladimír Kajlik

(Site manager ML pro UNESCO, člen RM a ZM Mariánské Lázně)

Abstrakt

Slavné Lázně Evropy (GSE), jako jednotný celek poskytující vyjímečné svědectví o fenoménu evropského lázeňství v 19 st., jsou nadnárodním statkem sériové nominace usilující o zápis do *Seznamu světového dědictví* UNESCO. Tento statek sestává z 11 předních evropských lázeňských měst, tzv. *komponent*: **Baden bei Wien, Bad Ems, Baden Baden, Bad Kissingen, City of Bath, Františkovy Lázně, Karlovy Vary, Marianské Lázně, Montecatini Terme, Spa, a Vichy**. Tato lázeňská místa, *komponenty*, se nacházejí v sedmi zemích Evropy: Belgie, Česká republika, Francie, Itálie, Německo, Rakousko, a Velká Británie. Zadaný příspěvek má za úkol podat souhrnou informaci o postupu a krocích, které musí absolvovat členské země *Úmluvy o světovém dědictví,* pokud usilují o nominaci statků na svém území, aby byly přijaty do *Seznamu světového dědictví* (UNESCO WHL). Procedurální kroky nominačního procesu a kritéria výběru určeného statku jsou zde prezentovány na příkladu sériové nominace GSE, iniciované Českou republikou v roce 2011, která je nyní ve své závěrečné fázi.

Klíčová slova: Seznam světového dědictví (UNESCO, WHL), Slavné Lázně Evropy (GSE), Vynikající světová hodnota (OUV), kritéria OUV, Mezinárodní rada pro památky a sídla (ICOMOS), Výbor světového dědictví (WHC), Operační pokyny pro provádění Úmluvy o světovém dědictví (OG IWHC), Františkovy Lázně, Karlovy Vary, Mariánské Lázně.

Abstract

The Great Spas of Europe (GSE), a single entity providing exceptional testimony of the phenomenon of European spas in the 19th century, represents transnational property of serial nominations aspiring to inscription on the UNESCO *World Heritage List*. This property consists of 11 leading European spa towns, the so-called *components*: **Baden bei Wien, Bad Ems, Baden Baden, Bad Kissingen, City of Bath, Františkovy Lázně, Karlovy Vary, Marianské Lázně, Montecatini Terme, Spa, and Vichy**. These spas, *components*, are in seven European countries: Austria, Belgium, the Czech Republic, France, Germany, Italy, and the United Kingdom. The purpose of this paper is to provide summary information on the progress and steps to be taken by member countries of the *World Heritage Convention*, as they aspire to nominate properties on their territories to be included in the UNESCO *World Heritage List* (WHL). The procedural steps of the nomination process and the criteria for selecting the designated property are presented here on the example of a serial nomination of the GSE, started by the Czech Republic in 2011, which is now in its final stage.

Keywords: UNESCO, World Heritage List (WHL), The Great Spas of Europe (GSE), Outstanding Universal Value (OUV), OUV Criteria, The International Council on Monuments and Sites (ICOMOS), World Heritage Committee (WHC), Operational Guidelines for the Implementation of the WHC (OG IWHC), Františkovy Lázně, Karlovy Vary, Mariánské Lázně, Západočeský lázeňský trojúhelník (ZLT).

Úvod

O zápis do seznamu světového dědictví usilují státy (smluvní strany), předkládající návrhy k nominaci tzv. hmotných statků na svém území. Vytvořením entity právního subjektu *The Great Spas of Europe* (GSE) – *Slavné Lázně Evropy* – na půdě České republiky, vznikl subjekt GSE usilující o zápis do *Seznamu světového dědictví* (WHL) při UNESCO. Striktně technicky vzato, o zápis do seznamu světového dědictví tímto neusilují Mariánské Lázně, ani západočeský lázeňský trojúhelník, ale jednotka *The Great Spas of Europe*, právní subjekt sedmi zemí Evropy, sestávající z 11 lázeňských míst, tzv. *komponent,* slavných lázní Evropy, jejichž *kulturní a historický rámec* lze graficky vyjádřit takto:

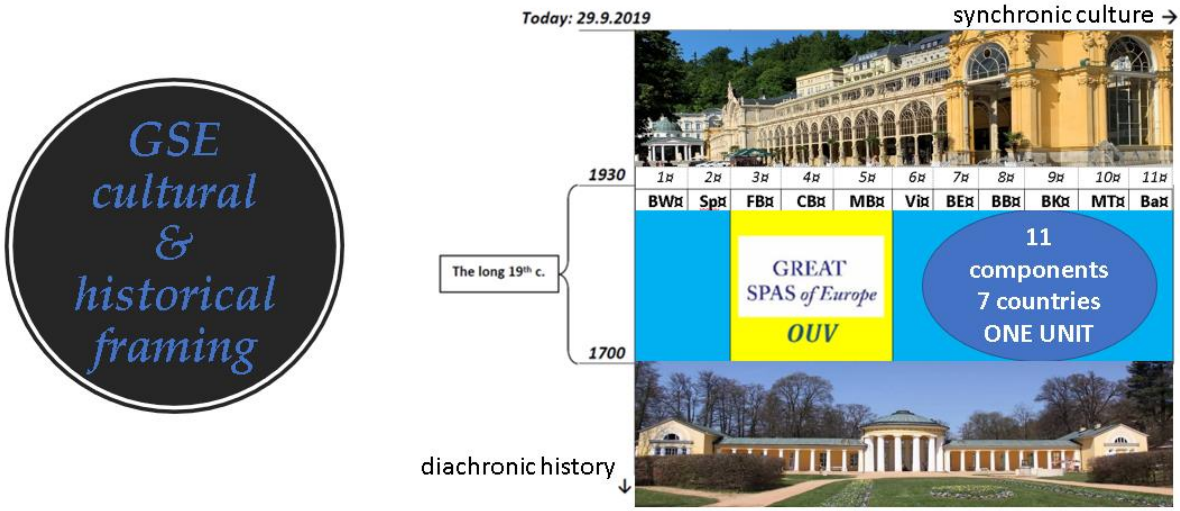

Obr. 1: Kulturně historický rámec GSE. Zdroj: Autor

Fenomén Slavných lázní Evropy (GSE) je kolektivním výrazem společenských vztahů napříč staletími společně sdílenou geografií, a jako takový ztělesňuje základní nástroje, jimiž lidé vytvářejí, a svými dobovými prostředky vyjadřují, své společné evropské dědictví a kulturní aspirace.

1 Postup zápisu ZLT na seznam WHL – https://whc.unesco.org/en/nominations/

Předkládat návrhy k nominaci statků na svém území, které si přejí mít zařazeny a zapsány na *Seznam světového dědictví* UNESCO, mohou jen země, které podepsaly *Úmluvu o světovém dědictví* a zavázaly se chránit své přírodní a kulturní dědictví. Myšlenka navrhnout známý *Západočeský lázeňský trojúhelník, Františkovy Lázně, Karlovy Vary, Mariánské Lázně,* (ZLT) k zápisu do Seznamu vzešla ze strany ČR a *Karlovarské občanské alternativy* (KOA) koncem roku 2010, po odborné konferenci v Baden-Badenu z listopadu 2010. Ta nabyla jasnějších kontur doporučením mezinárodního setkání odborníků v následujícím roce 2011 v Karlových Varech, kde po zvážení architektonických a kulturně-společenských hodnot těchto tří lázeňských míst, došlo při jednáních smluvních stran ve dnech 19.– 21. května, 2011 k vydání společného Prohlášení „***Karlovarského memoranda“,*** které načrtlo plán a strategii k dosažení společného konkrétního cíle, včetně kritérií pro výběr do mezinárodní sériové nominace. Iniciátorem celého projektu byl bývalý primátor města Karlovy Vary Petr Kulhánek.

1.1 Předběžný soupis (TL)

Prvním krokem bylo vytvoření "předběžného soupisu" (*Tentative List*) významných přírodních a kulturních památek nacházejících se v rámci vymezených území GSE. V našem případě jde o *Františkovy Lázně, Karlovy Vary, Mariánské Lázně*. Práce na přípravě nominační dokumentace byly zahájeny v roce 2011, kdy došlo k vytvoření tzv. *Řídící skupiny*

starostů (MSG) zainteresovaných stran. Tento "soupis" je nazýván „předběžný“ proto, že poskytuje prognózu vlastností zvažovaných statků, které se smluvní stát rozhodl předložit k zápisu jako soubor lázeňských míst, která by mohla být zpočátku aktualizována. Je to důležitý krok, protože *Výbor pro světové dědictví* nemůže zvážit nominaci pro zápis do *Seznamu světového dědictví* jakýchkoli statků, aniž by předem nebyly zařazeny do seznamu památek příslušné země, která se o nominaci uchází. (2011–2013)

1.2 Nominační složka (ND)

Po přípravě a vytvoření „předběžného soupisu“ ve spolupráci státu s KOA, byl vybrán západočeský lázeňský trojúhelník, a bylo možné začít plánovat, kdy a jak (v jakém termínu) předložit nominační dokumentaci (ND) zdokumentovaných lázeňských míst. *Centrum světového dědictví* nabízí poradenství a pomoc smluvním státům při přípravě tohoto soupisu, který musí být co nejúplnější, aby zajistil, že do něj bude zahrnuta veškerá potřebná dokumentace včetně map. Takto připravená nominační dokumentace byla poté předložena *Centru světového dědictví* k přezkoumání a zkontrolování, zda je kompletní. Po zkompletování nominační dokumentace byla nominační složka doručena *Centrem světového dědictví* příslušným *Poradním orgánům* (AB) k vyhodnocení. (2013–2015)

1.3 Poradní orgány (AB)

Každý nominovaný statek je nezávisle vyhodnocen dvěmi *poradními orgány* (AB) pověřenými *Úmluvou o světovém dědictví* (WHC): těmito orgány jsou *Mezinárodní rada pro památky a sídla/statky,místa/* (ICOMOS) a *Mezinárodní unie pro ochranu přírody* (IUCN), které poskytují *Výboru světového dědictví* (WHC) svá vyhodnocení nominovaných kulturních památek a přírodních lokalit. Třetím poradním orgánem je *Mezinárodní centrum pro studium zachování a obnovy kulturních statků* (ICCROM), což je mezivládní organizace, která výboru poskytuje odborné poradenství v oblasti ochrany kulturních památek a vzdělávacích činností. (2016–2018)

1.4 Výbor pro světové dědictví (WHC)

Jakmile je vybraný statek (*lokalita*) nominován a vyhodnocen, je na mezivládním výboru pro světové dědictví, aby učinil konečné rozhodnutí o jeho zápisu. Tento výbor se schází jednou ročně, aby rozhodl, které památky budou zapsány do seznamu světového dědictví. *Výbor světového dědictví* může rovněž *odložit* své rozhodnutí (*deference*) a vyžádat si od smluvních stran (států, které jsou stranami úmluvy), další informace o nominovaných statcích (v našem případě designovaná území západočeských lázeňských míst *Františkovy Lázně, Karlovy Vary, Mariánské Lázně* (FL, KV, ML). (2018–2020)

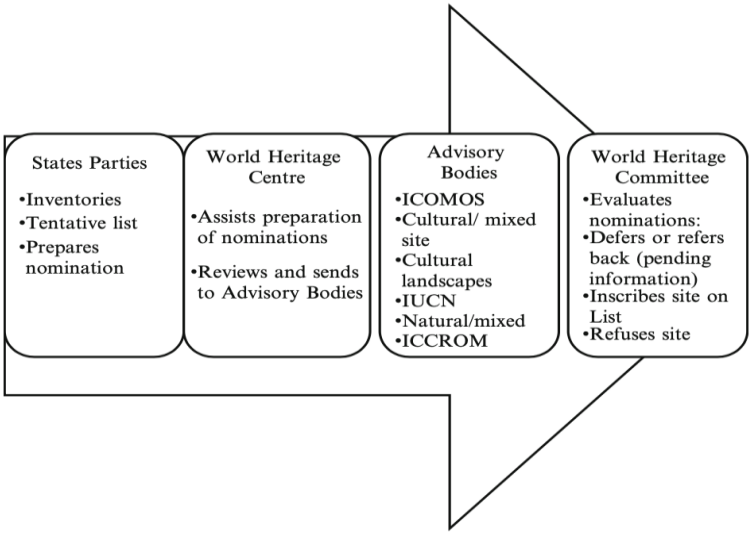

Graf 1: Kroky Nominačního procesu. Zdroj: Baird, Melissa F.: UNESCO’s WHL Process

1.5 Oficiální postoupení Nominační dokumentace k zápisu do seznamu WHL UNESCO. Dne 22. ledna 2019 bylo oficiálně podepsáno předání nominační dokumentace sériové nominace GSE *Great Spas of Europe* (Slavné Lázně Evropy) do Seznamu světového dědictvá UNESCO jedenácti starosty lázeňských měst na společném jednání WHC v Paříži. Za Západočeský lázeňský trojúhelník podepsali přijímací protokol: starosta Jan Kuchař za Františkovy Lázně, primátorka města Karlovy Vary Andrea Pfefffer Ferklová za Karlovy Vary, a starosta Martin Kalina za Mariánské Lázně.

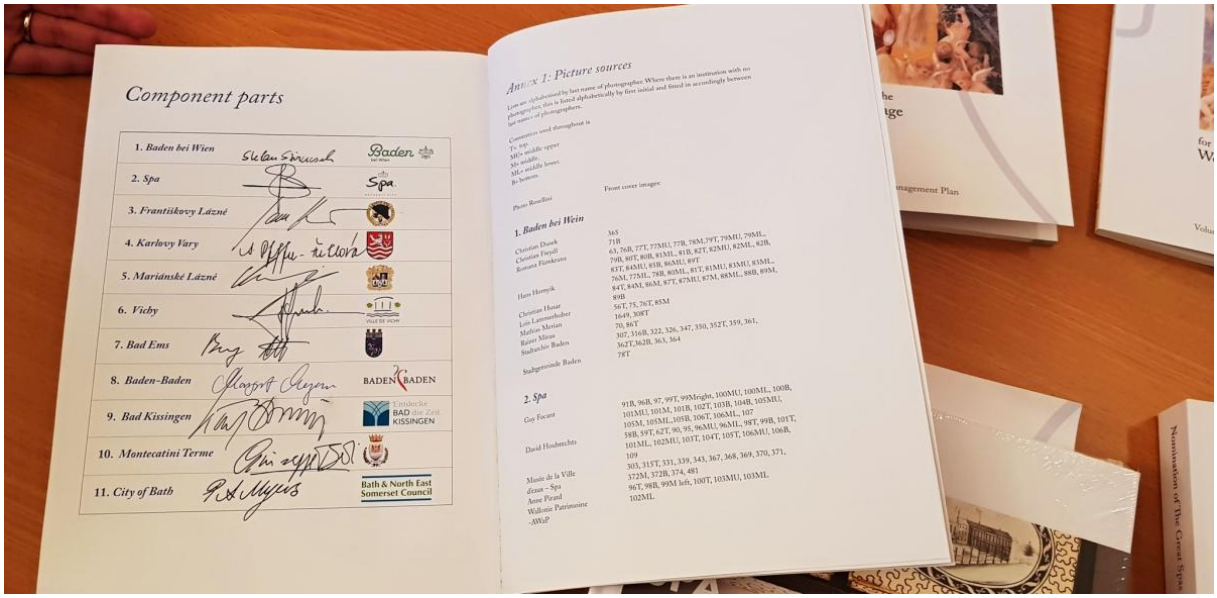

Obr.2: Podpisy 11 starostů sériové nominace GSE při slavnostním předání Nominační dokumentace v Paříži 22. ledna 2019

2 Hodnoty a kritéria výběru při nominaci ZLT – https://whc.unesco.org/en/criteria/

Aby mohla být lokalita (nominovaný statek) zařazena do *Seznamu světového dědictví* (WHL), musí mít *vynikající světovou hodnotu* (OUV) a musí splňovat alespoň jedno z deseti kritérií výběru. Tato kritéria jsou vysvětlena v *Operačních pokynech pro provádění Úmluvy o světovém dědictví* (OG IWHC), které jsou vedle znění *Úmluvy o světovém dědictví* hlavními pracovními nástroji v oblasti světového dědictví. Tato kritéria jsou pravidelně revidována *Výborem světového dědictví* tak, aby odrážela vývoj samotné koncepce *Světového dědictví*.

2.1 Atributy a definice OUV nominovaného statku The Great Spas of Europe (GSE)

Technická kolokace Outstanding Universal Value je oficiálně překládána jako Vyjímečná světová hodnota a je běžně uváděna i v českých textech zkratkou OUV. Jde o ústřední prvek jasně vymezený v rámci systému ochrany a správy nominovaného statku (lázeňského místa) v *Seznamu světového dědictví* UNESCO, který sestává z tzv. hlavních prvků, *Principal Elements*, uvedených níže, v bodě 2.3.

Tab. 1: Tři hodnotící pilíře OUV nominovyných statků

KRITERIA Světového dědictví (WH)	INTEGRITA (CELISTVOST) nominovaného statku	MANAGEMENT nominovaného statku
(ii až ix)	(autenticita)*	(ochrana) Protection & preservation

***pozn.: autenticita není aplikovatelná na přírodní statky** Zdroj: Autor

Obr. 3: Tři hodnotící pilíře OUV. Zdroj: WHC39, Bonn, 2015, edited by Autor

2.2 Hodnoty a výběr kritérií nominovných statků k zápisu na seznam WH obecně.

Do konce roku 2004 byly památky *Světového dědictví* (WH) vybírány na základě šesti kulturních a čtyř přírodních kritérií. Přijetím revidovaných *Operačních pokynů* (OG for IWHC) takto vznikl, a od roku 2005 existuje pouze jeden soubor deseti kritérií, který musí:

(i) představovat mistrovské dílo lidského tvůrčího génia;

(ii) představovat důležitou výměnu lidských hodnot v průběhu času nebo v kulturní oblasti světa v oblastech vývoje architektury nebo technologie, monumentálního umění, územního plánování, nebo krajinářství;

(iii) vydávat výlučné (*unikátní*) nebo přinejmenším výjimečné svědectví o kulturní tradici nebo civilizaci, která je stále živá nebo zanikla;

(iv) být vynikajícím příkladem typu budov/y, architektonického nebo technologického celku, nebo krajiny, které ilustrují významnou/é etapu/y v dějinách lidstva;

(v) být vynikajícím příkladem tradičního lidského osídlení, využívání půdy, nebo využívání moře, které reprezentuje kulturu (nebo kultury), nebo interakce člověka s prostředím, zejména pokud se stalo zranitelným v důsledku nezvratných změn;

(vi) být přímo nebo hmatatelně spojován s událostmi nebo živými tradicemi, myšlenkami, nebo vyznáními, s uměleckými a literárními díly výjimečného světového významu. [Výbor se domnívá, že toto kritérium by mělo být přednostně používáno ve souvislosti s dalšími kritérii];

(vii) obsahovat superlativní přírodní jevy nebo oblasti výjimečné přírodní krásy a estetického významu;

(viii) být vynikajícím příkladem představujícím hlavní etapy historie planety Země, včetně záznamů o životě, významných i v současnosti probíhajících geologických procesů ve vývoji reliéfu půdy včetně významných geomorfologických nebo fyziografických úkazů;

(ix) být vynikajícím příkladem představujícím významné probíhající ekologické a biologické evoluční procesy včetně vývoje suchozemských, sladkovodních, pobřežních a mořských ekosystémů a společenstev rostlin a živočichů;

(x) obsahovat nejdůležitější a nejvýznamnější přírodní stanoviště pro zachování biologické rozmanitosti (*diversity*) *in situ*, včetně těch, které obsahují ohrožené

druhy *výjimečné univerzální hodnoty* (OUV) z hlediska vědy nebo jejich ochrany a zachování (*protekce a prezervace*).

Na základě zdůvodnění (obhájení) jedinečnosti *vyjímečné světové hodnoty* nominovaného statku a vyhodnocení kritérií nominovaného statku mezinárodními experty ICOMOSu je vypracována a předložena závěrečná Zpráva do *výboru světového dědictví* k rozhodnutí.

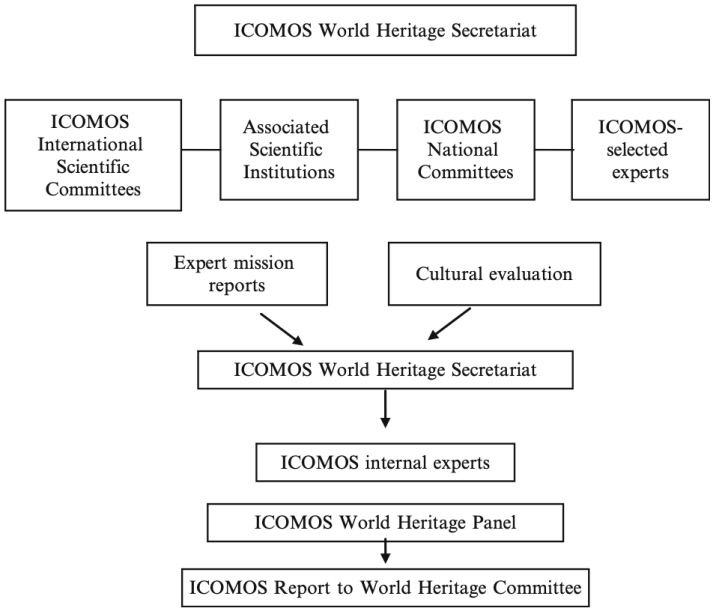

Graf 2: Přehledný graf evaluačního procesu ICOMOS. Zdroj: Baird, Melissa F.: UNESCO's WHL Process

2.3 Nominační kritéria Světového dědictví pro lázeňská místa ZLT v rámci GSE

Obr. 4: Tři hodnotící pilíře OUV. Zdroj: WHC39, Bonn, 2015, edited by Autor

Tab.2: Kritéria výběru podle revidovaných *Operačních pokynů* pro ZLT

Operational Guidelines (year)	**Cultural criteria**						**Natural criteria**			
2002	**(i)**	**(ii)**	**(iii)**	**(iv)**	**(v)**	**(vi)**	**(i)**	**(ii)**	**(iii)**	**(iv)**
2005	**(i)**	**(ii)**	**(iii)**	**(iv)**	**(v)**	**(vi)**	**(viii)**	**(ix)**	**(vii)**	**(x)**
2019 for The GSE		**(ii)**	**(iii)**	**(iv)**		**(vi)**				

Zdroj: whc.unesco.org

Kritéria výběru podle revidovaných *Operačních pokynů* aplikovaná konkrétně na nominované statky lázeňských míst Západočeského lázeňského trojúhelníku v České republice splňují takto následující čtyři kritéria:

- ***(ii) typ územního rozvoje spojený s rozvojem lázeňské léčby, umění a odpočinku;***
- ***(iii) vznik a rozvoj kulturní tradice kolem přírodních minerálních zdrojů;***
- ***(iv) typická městská architektura zaměřená na přírodní minerální zdroje, zdraví a odpočinek vzniklá v historickém rozpětí let 1700-1930; a***
- ***(vi) mezinárodní věhlas místa setkávání společenských, uměleckých, a politických elit, šíření ideálů osvícenství, humanizmu a demokratizačních tradic Evropy.***

2.4 Lázně ZLT představují OUV a krítéria v *Lokálních management plánech* (LMP)

Např.: ML představují ve svém LMP 61 hlavních prvků (*Principal elements)*, které jsou nedílnou částí historicky vymezeného období 1700-1930s. Vybraná kritéria pro OUV našich lázní jsou kritéria **ii** a **iii** světového dědictví jako základní či hlavní prvky využití přírodních a klimatických zdrojů, terapeutické krajiny a jejího okolí, a prvky **iv** a **vi** jako auxiliární, tj. podpůrné prvky umocňující celistvost a pravost (*autentičnost* a *integritu*), tj., originalitu většiny dominujících hlavních prvků komponenty i.e. daného nominovaného statku.

2.5 Ochrana, správa, *autenticita* a *integrita* vlastností nominovaných statků ZLT

To jsou další důležité aspekty, klíčová hlediska, která musíme mít na paměti: Od roku 1992 jsou významné interakce mezi lidmi a přírodním prostředím uznávány jako kulturní krajiny (*cultural landscapes*), v kontextu Mariánských Lázní hovoříme i o tzv. *terapeutické krajině*.

3. Průběh Evaluační mise (EM) ICOMOSu v ZLT v září 2019

Hodnotící mise ICOMOSu v rámci hodnocení GSE proběhla ve třech lázeňským místech karlovarského kraje – *Františkovy Lázně, Karlovy Vary, Mariánské Lázně* – na podzim roku 2019. V pátek 27. září 2019 dorazila EM z Vídně do Františkových Lázní. Formát evaluační mise sestával z prohlídek lázeňských míst za doprovodu odborníků. Závěrem každé prohlídky probíhaly souhrné diskuze formou otázek a odpovědí. 29. září přijíždí mise do Mariánských Lázní, a po splnění svého úkolu, dne 30. září odpoledne, odjíždí EM do Karlových Var. Ve středu 2. října EM v ČR oficiálně končí.

Informace o závěru hodnocení mise ICOMOS bylo oznámeno závěrečnou tiskovou konferencí s oficiálním vydáním tiskové zprávy k nominaci *The Great Spas of Europe* za účasti představitelů z řad předkladatelských států, odborníků, politiků, starostů, sitemanažerů jednotlivých lázeňských měst, a dalších účastníků zapojených do tohoto mezinárodního projektu. Po skončení tiskové konference odlétají členové EM ICOMOS zpět do Paříže.

V prosinci vyšel *GSE ICOMOS Interim Report. Summary; addition information request*. Ref: GB/AS/1613/IR, December 2019, obsahující požadavky k poskytnutí některých doplňujících informací vzešlých z evaluační mise lázeňských míst ZLT.

3.1 Shrnutí zasedání panelu světového dědictví ICOMOS v Paříži, 21. 11. 2019.

EM ICOMOS předložila panelu *Světového dědictví* (WH) svá hodnocení. Hodnocení má přes 80 stran. Vyhodnocování výsledků *Evaluační mise* (EM) bylo provedeno. Otázky z listopadu 2019 byly zodpovězeny, následovaly další, např. o dělení ochranných zón uvnitř jednotlivých nominovaných statků, vymezení tzv. *buffer* zón městských památkových rezervací (MPR) apod.

3.2 Průběžná zpráva a zpětná vazba, pokud by byla přijata.

GSE ICOMOS *Interim Report* předložil nové otázky, na které byly zpracovány a dodány odpovědi v lednu 2020. Další odpovědi by mohly následovat až do doby zasedání *Výboru světového dědictví* (WHC) 2020 v Číně, které bylo následkem globální krize pandemie COVID-19, přesunuto do konce června, až začátku července, roku 2021.

3.3 Harmonogram Čínského zasedání WHC v létě 2020

Čínské zasedání se mělo konat ve Fu-čou, jihovýchodní provincie Fu-ťien, v roce 2020. Přesné termíny nebyly oznámeny. Následujících šest týdnů, od 26. června do 9. července měla proběhnout zasedání WHC v Číně. Nominace předběžně připadala v úvahu někdy koncem července až začátkem srpna (5.-7. srpna 2020). Pokud by nominace v Číně prošla, všech 11 *komponent* lázeňských míst nominace mělo být reprezentováno svými zástupci. Definitivně měly smluvní strany svou účastí prezentovat silnou delegaci. Delegáti nemuseli být schváleni místními vládami. Předpokládálo se, že z každého lázeňského města měl být přítomen alespoň jeden expert vedle reprezentace města. Rozhodnutí o cestě do Číny mělo být vyřešeno do května 2020. Plná reprezentace měla být na místě. Měla to být první transnárodní sériová nominace svého druhu vůbec. **Termín zasedání WHC v Číně byl přeložen na červen/červenec 2021.**

3.4 Další informace nebo přetrvávající problémy.

Po vydání předběžné zprávy (*Interim Report*) ICOMOSu došlo ke krizi vyvolané okolnostmi kolem globální pandemie COVID–19. Pod tlakem nových okolností, celosvětových restrikcí a nouzových opatření, od února do prosince 2020, byly všechny plánované akce nominačního procesu WHC do odvolání pozastaveny. Všechna další mezinárodní i regionální jednání probíhala online, formou videokonferencí od dubna 2020. Omezený režim přetrvává nejen do konce prosince 2020, ale dá se předjímat přesah různých omezujících opatření v oblasti mezinárodního cestovního ruchu i do prvního pololetí roku 2021 v různých částech světa.

3.5 Potenciální doporučení ICOMOSu.

Zápis se závěry z panelu hodnocení evaluační mise vyšel v únoru 2020. Koncepce sériové nominace GSE byla uznána. Její zpochybnění by bylo v mezinárodním kontextu problémem. V současné době se diskutují různé legislativy zúčastněných zemí a problematika jejich eventuální koordinace. Adresně se přistupuje v současnosti také k otázkám využití příležitostí společného marketingového a komunikačního plánování účastníků sériové nominace v rámci GSE, kupř. prostřednictvím společně koordinovaných propagačních akcí GSE (viz *spa cup iniciative*).

3.6 Plánování scénářů – rozhodnutí WHC ICOMOS do konce roku 2020.

Doporučení ICOMOSu má teoreticky tři varianty: pozitivní, neutrální, a negativní. Z hodnocení Evaluační mise lze předjímat pět stupňů vyhodnocení a doporučení na škále od kladného k zápornému stanovisku rozhodnutí takto:

Tab. 3: Hodnocení evaluační mise ICOMOSu.

Doporučení ICOMOSu	Procento potenciálního úspěchu	Pozn.
Zápis (***Inscription***)	100% přijetí bez výhrad	Proběhne bez dalšího zdržení – 2020. Nevyžaduje žádnou akci.
Doporučení (***Referral***)	75% přijetí s výhradami	Proběhne s možným zpožděním – 2020. Doporučení se mohou týkat např. revize hranic nárazníkových zón a dalších technických připomínek.
Odklad (***Deferral***)	50% odklad s výhradami	Proběhne s možným odložením jednoho roku a požadavky k odstranění výhrad – 2021. Odklad by vyžadoval další technické vyhodnocení s potenciálním přepsáním (předefinováním) kritérií hodnocení.
Stažení (***Withdrawal***)	0% přepsání celé ND (Nominační dokumentace)	S požadavkem stažení a přepracování celé ND – 2025??? Stažení je součástí krizového řešení na státní úrovni, následovala by krizová jednání (*emergency meetings*), starostové by si mohli přát druhý pokus, ale rozhodující slovo ve finále má stát. Situace by byla velmi vážná. Uvidíme, co se stane a jak se vyvine situace v Číně.
Zamítnutí (***non-Inscription***)	0% bez šance na nové podání nominace	Zamítnutí vylučuje podání nové Nominační dokumentace (ND). Zamítnutí nominace může být jen *en bloc*, tedy vcelku, vyloučení nominace jedněch lázní z 11 přihlášených už nepřipadá v úvahu (i.e. *it is out of question*).

Zdroj: ICOMOS, Autor 2019

4. Přehodnocení priorit dalšího vývoje ZLT v rámci GSE pro rok 2020

Výbor světového dědictví na svém 14. mimořádném zasedání v Paříži 2. listopadu 2020 rozhodl, že jeho 44. rozšířené zasedání proběhne v červnu/červenci 2021, v čínském Fu-Čao. 44. zasedání výboru WHC bude jediné v roce 2021. Pro GSE z toho vyplývá, že žádosti plánované k projednání v červenci 2020 se přesouvají k přezkumu do roku 2021.
Materiály posouzení nominace GSE obdrží smluvní strany sériové nominace GSE šest týdnů před zasedáním WHC UNESCO. Pro ZLT to představuje příležitost k přehodnocení priorit pro období 2020-2021, se zaměřením na podporu aktivit v následujících čtyřech oblastech.

4.1 Ochrana: Péče o ochranu a zachování nominovaného statku, která bude v souladu s principy ochrany výjimečné světové hodnoty (OUV) statku a která umožní udržitelný rozvoj v nouzovém režimu pandemie v dohledné době. (na úrovni lokální a regionální)

4.2 Marketing: Zaměření místního cestovního ruchu na cílové skupiny, které chápou hodnoty zápisu, které Seznamu světového dědictví (WHL) připisujeme a které neohrožují, ale naopak, pomáhají chránit a rozvíjet hospodářskou prosperitu našich lázní v kontextu společně koordinovaných marketingových aktivit v rámci GSE. (na úrovni lokální, regionální a mezinárodní)

4.3 Doprava: Hledání rovnováhy v dopravních službách města a optimalizace s ohledem na obyvatele, zaměstnance, a návštěvníky. Doprava je jedním z klíčových nástrojů regulace cestovního ruchu. Musíme hledat nejoptimálnější řešení a způsoby dopravních služeb pro

město, ale také nové způsoby propojení s našimi sousedy (Bavorsko, Sasko) v rámci Karlovarského kraje. (na úrovni lokální, regionální, celostatní a mezinárodní)

4.4 Rozvoj: Chápeme, že Zápis na seznam UNESCO WHL nejspíše změní celkové směřování našeho města do budoucna. Očekáváme, že se trh v sektoru cestovního ruchu bude více zajímat o nové prostředí, a chceme být na změny připraveni tak, abychom byli v souladu s vizí na úrovni územního plánování i strategického plánování v kontextu sériové nominace GSE. (na úrovni lokální, regionální, celostátní a mezinárodní)

Závěr

Budoucí vyhlídky na rozvoj nominovaného statku, *komponenty Mariánské Lázně*, jsou nyní silně ovlivněny globální krizí vyvolanou pandemií koronaviru. Nejenže to ovlivnilo negativně normální provoz lázeňských měst celé Evropy, ale radikálně to změnilo i naše priority v plánování dalšího postupu v návaznosti na vyvstalou situaci krizového režimu, který nutí celou zemi a všechny samosprávy provozovat činnost v nouzových podmínkách. Současné přesuny priorit reflektuje nový důraz na marketing, přeorientování marketingové strategie, a vytváření nové koncepce cestovního ruchu a destinačního managementu s ohledem na globální omezení cestovního ruchu, jak lze sledovat i na akcích *Evropské aliance evropského cestovního ruchu*, která vyzývá členské státy EU, aby harmonizovaly svá opatření v sektoru cestovního ruchu tak, aby tomuto odvětví pomohly přežít tuto bezprecedentní krizi. Viz priority *Evropského turistického manifestu* vydaného 20. května 2020 v Bruselu.
Na lokální úrovni i nadále zůstává ve hře přesun důrazu na dopravní infrastrukturu s návrhy dopravních řešení včetně dopravy v klidu v destinaci Mariánské Lázně. Budoucí projekty musí vnímat nové trendy orientované na překonání následků ekonomické krize vyvolané celoplošnými *lockdowny* v České republice i jinde ve světě, především však v sousedních zemích našeho regionu a České republiky (Sasko, Bavorsko, Rakousko). Pořízení nového programu regenerace městské památkové rezervace (MPR) se posouvá o rok. Ochrana a Plány udržování, tj. *ochrany* a *zachování* MPR v centru lázeňského města zůstávají beze změn.

Literatura, dokumenty a odkazy

Baird, Melissa F.: UNESCO's World Heritage List Process. Dept. of Anthropology, Stanford University, Stanford CA, USA, 2012.

Criteria for The Assessment of Outstanding Universal Value. Workshop of National Focal Points of Central, South-East and Eastern European Countries on the Preparation of the Second Cycle of the Periodic Reporting Exercise on the Implementation of the World Heritage Convention. May 2011.

Cupalová, Marcela: Dopady zařazení památky do seznamu UNESCO. Studie č.307, Parlamentní Institut PČR, Praha, únor 2011.

European Tourism Manifesto – Priorities. May 20, 2020. Brussels. [07.12.2020] https://tourismmanifesto.eu/manifesto/en-tourism-manifesto.pdf In Czech: Evropský turistický manifest – naše priority. [07.12.2020] https://tourismmanifesto.eu/manifesto/cs-tourism-manifesto.pdf

Franta, Vojtěch: Příležitosti rozvoje Zápisu na seznam UNESCO; .ppt prezentace, Karlovy Vary, 2018.

Franta, Vojtěch; Kajlik, Vladimír: Local Management Plan. Mariánské Lázně. Mariánské Lázně, The last edition, June 2019.

Guidance on the preparation of Retrospective Statements of Outstanding Universal Value for World Heritage Properties. Publ. by ICOMOS, ICCROM, IUCN, UNESCO World Heritage Centre, in July, 2010. This document can be copied freely for all non-commercial use.

Jokilehto, Jukka et al.: The World Heritage List. What is OUV? Defining the O.U.V. of Cultural WH Properties. An ICOMOS Study compiled by Jukka Jokilehto, et al., publ. Bässler Verlag, Berlin, ICOMOS 2008.

Kajlik, Vladimír; Kalina, Martin: Souhrná zpráva. Evaluační mise (EM) GSE ICOMOS v Mariánských Lázních, 29.– 30. září, 2019.

Karlovarské memorandum. Karlovy Vary, 19.- 21. května, 2011.

Kuča, Karel; Kratochvílová, Irena; Kučová, Věra: Plány ochrany památkových rezervací a památkových zón. Metodika připravená na základě vyhlášky MK ČR č. 420/2008 Sb., kterou se stanoví náležitosti a obsah plánu ochrany památkových rezervací a památkových zón, která nabyla účinnosti dne 1. 1. 2009., NPÚ Praha 2012.

Kučová, Věra; Bukovičová, Olga: Světové dědictví a Česká republika. NPÚ, Praha, 2018.

Multiple authors: Nomination of the Great Spas of Europe for Inclusion on the World Heritage List. Vol. III: Property Management Plan. UNESCO, Printed in the UK by Headland Printers Ltd. 2019.

The World Heritage List. What is OUV? [From: Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention. see above].

Tisková zpráva. Ministerstvo kultury; ČR. [03.10.2019 13:18] https://www.mkcr.cz/novinky-a-media/vyznamna-evropska-a-ceska-lazenska-mesta-maji-sanci-na-zapis-na-seznam-unesco-4-cs3489.html

UNESCO WHC – Convention Concerning The Protection Of The World Cultural And Natural Heritage, World Heritage Committee. 14th Extraordinary session. Online meeting. 2 Nov., 2020. Paris.
UNESCO WHC – Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage. Bonn, 8. 7., 2015. WHC-15/39.COM/19
UNESCO WHC – Evaluations of Nominations of Cultural and Mixed Properties. ICOMOS report for the World Heritage Committee, 42nd ordinary session, Manama, 24. 6. – 4. 7. 2018. WHC-18/42.COM/INF.8B1
UNESCO WHC – Information Session for the 44th Session of the WHC. 30 Sept., 2020. Brussels.
UNESCO WHC – Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention.Annex to Decison 39 COM 11, Bonn, 8. 7., 2015. WHC-15/39com/11-Annex1
UNESCO WHC – Understanding your Outstanding Universal Value (OUV).WHC39, Bonn 4. 3, 2015.

Zeman, Lubomír et al.: Important European Spas as Potential Candidates for Serial Nomination for Inscription on the UNESCO World Heritage List. ICRT Meeting of Experts on Urban and Architectural Values of the West Bohemian Spa Triangle Towns and Important Spas of Europe. Karlovy Vary, Czech Republic, May 19-21, 2011.

Zeman, Lubomír et al.: Potenciální série významných lázní Evropy k zápisu na seznam světového dědictví UNESCO. Mezinárodní konzultační kulatý stůl odborníků pro srovnání architektonických a urbanistických hodnot měst západočeského lázeňského trojúhelníku a významných lázeňských měst v Evropě. Karlov Vary, Česká republika, 19.-21.května, 2011.

Odkazy na důležitá rozhodnutí v oblasti kritérií výběru na seznam WH online (10)

32COM 8B.46 Changes to criteria of properties inscribed on the World Heritage List

30COM 8D.1 Revision of Criteria of Properties Inscribed on the World Heritage List according to the Operational Guidelines (2005)

30COM 8D.2 Revision of Criteria of Properties Inscribed on the World Heritage List according to the Operational Guidelines (2005)

07EXTCOM 4A Progress report on revised Operational Guidelines

06EXTCOM 5.4 New numbering system for the combined criteria (i) to (x)

21COM VIII.11 Invitation to the Consultative Body to Re-examine the Criteria Concerning the Inscription of Cultural Heritage

21COM VIII.11 Re-examine of the Criteria Concerning the Inscription of Cultural Heritage and Authenticity

17COM XVI.1-6 Examination of the Application of the Revised Cultural Criteria of the Operational Guidelines for the Inclusion of Cultural Landscapes on the World Heritage List

03COM XI.36 Amendments to the criteria for the inclusion of cultural and natural properties in the World Heritage List and Guidelines for the evaluation of Nominations to the World Heritage List by ICOMOS and IUCN

03COM XI(b).37 Amendments to the criteria for the inclusion of natural properties in the World Heritage List and guidelines for the evaluation of nominations by IUCN

Ostatní zasedání, konference, a činnosti Řídící skupiny starostů MSG a skupiny Sitemanagerů SMG za funkční období 2019-2020

MSG 20 / SMG 14, Montecatini Terme, Italy 26.-28. března 2019

SMG 15, Landeshauptstadt Mainz, 9. května 2019 (Sitemanagers only)

MSG 21, Spa, Belgium, 28. května 2019 (Mayors only)

MSG 22 / SMG 15, Vichy, France, 3.-5. září 2019

EM ICOMOS, FL, ML, KV, 26.-29. září 2019 (Evaluační mise ICOMOS v ČR)

MSG 23, Karlovy Vary, Czech Republic, 1. října 2019 (The meeting had been held in on the 1st October with Mayors only present to discuss the future legal structure of the MSG and no official minute of the meeting was taken as the SG was not present).

MSG 24 / SMG 16 Baden bei Wien, 4.-5. prosince 2019

SMG 17, zoom videokonference, 6. května 2020 – Bath

MSG 25, konference, 16. července 2020 – Františkovy Lázně

MSG 26, zoom videokonference, 1. října 2020 – Brussels

MSG 27, zoom videokonference, 17. prosince 2020 – Bath.

KONEC

revised by autor 31.12.2020/

Příloha 1:

Mapa trasy Evaluační mise 11 komponent /lázeňských míst/ sériové nominace GSE 2019-20 – ICOMOS

Příloha 2:

The GREAT SPAS of Europe

LINKS AMONG THE GSE SPA TOWNS
AND TRANSMISSION OF INFLUENCES

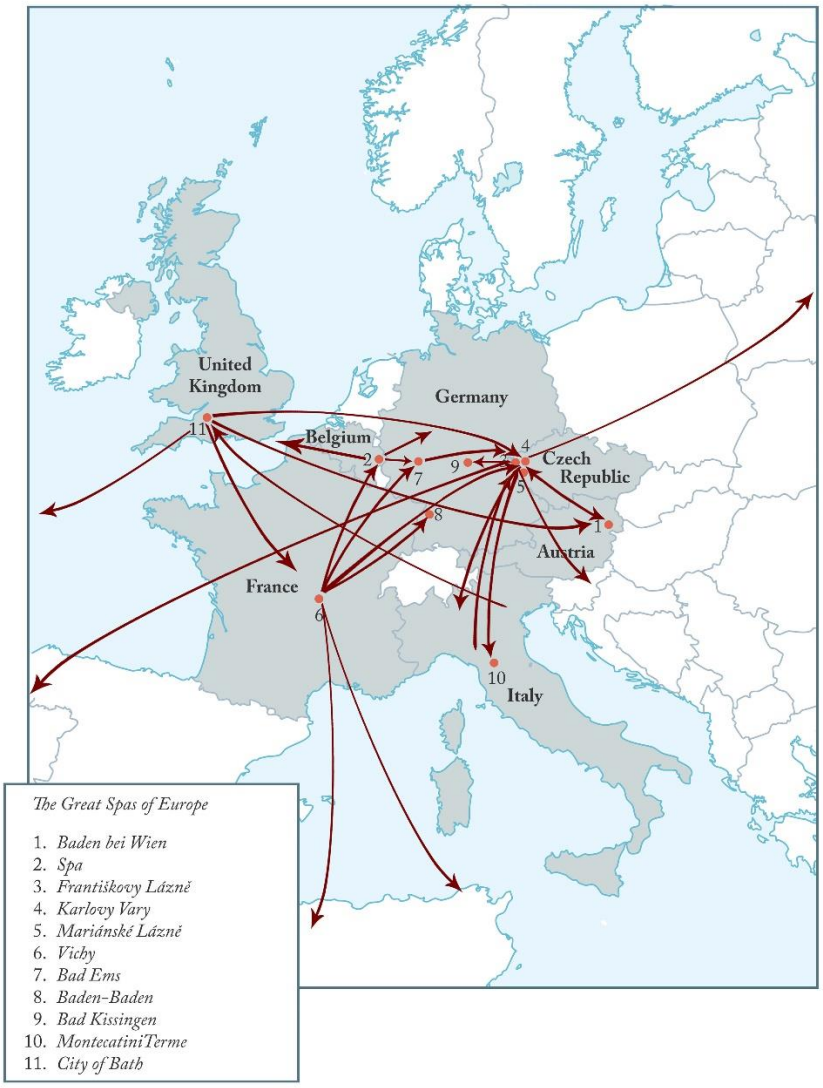

Vzájemné vztahy lázeňských míst a přenos jejich vlivů v Evropě. Zdroj: Lubomír Zeman

GREAT SPAS of Europe

/revised by autor 19.12.2020/